Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta, HE 102/2017 vp

Lakivaliokunta 11.10.2017

Vantaan kaupunki

Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö

Esityksen tavoitteet ja taloudelliset vaikutukset

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä siirtää talous- ja velkaneuvonta oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tehtäväksi oikeusaputoimistoihin

- Nyt kunnissa palvelujen saatavuus ja laatu vaihtelevat liikaa asuinpaikasta riippuen johtuen kuntien vaihtelevista omista panostuksista palveluihin
- Esitetty 7,7 Me rahoitus on riittämätön, kun v. 2016 palveluihin käytettiin 8,8 Me (kuntien osuus oli 4,1 Me) ja palvelujen kysyntä on jatkuvasti kasvussa
- Myös korjaavaa ja ennaltaehkäisevää talousneuvontaa tulee olla tarjolla
- Neuvonnan vaikuttavuutta tulee korostaa
  - erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden menojen säästö, työllistymisedellytysten paraneminen, harmaan talouden väheneminen ja verotulojen kasvu
- Ostopalveluiden käyttöä tulee harkita tarkoin; jos sen valvontaan ja laatuun ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota, saattaa kansalaisten yhdenvertainen asema vaarantua

Vaikutukset kansalaisten asemaan

- Yhdenvertaisuus palveluiden saatavuuteen paranee, kun oikeusaputoimistoilla ei ole alueellisia toimivaltarajoituksia
- Yhdenmukaiset palveluprosessit ja sähköinen asiointi tehostavat toimintaa ja mahdollistavat henkilöstön ajankäytön enemmän asiantuntija- ja neuvontatyöhön

  - Asiakkaat voivat saada yhteyden palveluun ajasta ja paikasta riippumatta
  - Asiakaskäyntien tarve vähenee, kun tietoja siirretään ja analysoidaan jo ennen tapaamisia
  - Asiakas voi itse vaikuttaa ja sitoutua asiansa etenemiseen paremmin kuin perinteisessä palvelussa
  - Vantaalla noin 90 % uusista asiakkaista tulee sähköisen asioinnin kautta
  - Asiakasmäärää noussut noin 600 asiakkaasta -> 1 200 – 1 500 asiakkaaseen vuodessa
  - Kaikilla ei ole mahdollisuutta eikä osaamista sähköiseen palveluun; myös perinteisiä palveluita on oltava tarjolla
  - Etäpalvelun mahdollisuus on kannatettavaa

Vaikutukset henkilöstön asemaan

- Henkilöstön siirtyminen oikeusaputoimistoihin liikkeenluovutusta koskevin säännöksin on kannatettavaa
  - Turvaa sekä kokeneen henkilöstön että palveluiden mahdollisimman häiriöttömän siirtymisen kunnista oikeusaputoimistoihin
- Kehysrahoituksen tulisi kuitenkin olla riittävä, ettei henkilöstön sopeuttamistoimia tarvittaisi
- Henkilöstön tiedonsaantioikeus asiakkaiden taloudellisista olosuhteista on kannatettavaa
  - Henkilöstön oikeus saada asiakkaan suostumuksella maksutta tietoja viranomaisilta ja muilta toimijoilta - erityisesti velkojilta – teknisten käyttöyhteyksien avulla edesauttaisi huomattavasti prosessin etenemistä
- Henkilöstön täydennyskoulutuksesta on jatkossakin huolehdittava